

Tarkastuslautakunnan esitys yhtymäkokoukselle tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

307/02.02.02.00/2022 [Vuoden 2022 tilinpäätöksen hyväksyminen]

Hallitus 28.03.2023 § 32

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelijat Vt. tulosalueen johtaja Antti-Pekka Röntynen, p. 040 827 1158;
talouspäällikkö Maarit Hauskamaa, p. 040 721 7546

Tilinpäätös vuodelta 2022

Kuntalain 113 §:n mukaan kuntayhtymän hallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se yhtymäkokouksen käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä.

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys yhtymäkokouksen hyväksymien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kuntayhtymän talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Kuntayhtymän hallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Perussopimuksen 11 §:n mukaan kuntayhtymän tilinpäätöksestä päätetään viimeistään toukokuun loppuun mennessä pidettävässä yhtymäkokouksessa.

Tuloslaskelma

Tuotot

Lipputulot ovat yhteensä 309,7 milj. euroa ja ne ylittivät talousarvion 11,7 milj. eurolla (3,9 %). Talousarvion lipunmyyntiennuste perustui keskimäärin -23 % matkustajamäärän laskuun vuoteen 2019 verrattuna, kun toteutunut matkustajamäärien vähenemä oli 24 %.

Kunnat maksavat HSL:n kulut kuntaosuuksina siltä osin kuin niitä ei voida kattaa lipputuloin tai muilla tuloilla. Laskutetut kuntaosuudet olivat yhteensä muutetun talousarvion mukaiset 427,8 milj. euroa ja toimintakuluista niillä katettiin 58,3 %.

Tukia ja avustuksia saatiin yhteensä 66,8 milj. euroa, josta 49,2 milj. euroa oli koronatilanteesta aiheutuviin lipputulomenetyksiin ja kohonneisiin kustannuksiin myönnettyä tukea, 6,1 milj. euroa suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukea, 10,5 milj. euroa ilmastoperusteisen rahoituksen MAL-sopimuksissa sidottua tukea ja 1,0 milj. euroa muita tukia ja avustuksia.

Muut toimintatuotot olivat yhteensä 10,4 milj. euroa ja ne koostuvat pääosin tarkastusmaksutuloista sekä liikennöitsijöiltä laskutettavista matkakorttilaitteiden ja taukotilojen vuokrista. Tarkastusmaksutuloja kertyi 4,3 milj. euroa ja niistä kirjattiin 1,9 milj. euron luottotappiovaraus.

Kulut

Toimintakuluja toteutui yhteensä 733,9 milj. euroa, mikä jäi 10,5 milj. euroa alle muutetun talousarvion (1,4 %). Toimintakuluista 701,7 milj. euroa (95,6 %) oli palvelujen ostomenoja.

Joukkoliikenteen operointikustannukset ovat yhteensä 525,4 milj. euroa, 71,6 % HSL:n toimintakuluista. Operointikustannukset alittivat muutetun talousarvion yhteensä 9,1 milj. eurolla (1,7 %). Vuonna 2022 poltto- ja voiteluaineiden sekä muun energian hinnat nousivat merkittävästi enemmän kuin talousarviossa arvioitiin. Yhteensä bussiliikenteen kustannustaso nousi peräti 8,9 %, kun alkuperäisessä talousarviossa sen arvioitiin kasvavan 2,5 %. Junaliikenteen kustannukset alittivat talousarvion 4,4 milj. eurolla (5,4 %). Alitus johtuu pääosin VR:lle maksetuissa kannusteista, jotka poikkesivat ennustetusta. Metroliikenteen kustannukset ylittivät talousarvion 1,0 milj. eurolla (2,2 %), mikä johtui energiakustannusten hinnan noususta. Raitioliikenteen kustannukset alittivat talousarvion 2,1 milj. eurolla (3,8 %).

Jäsenkunnat ilmoittavat infralaskutuksensa kustannukset HSL:lle vuosittain. Kuluihin sisältyy 50 % pääoman poistoista ja koroista sekä täysimääräisesti infran hallinto- ja ylläpitokulut. Jäsenkuntien HSL:n käyttöön erillisillä sopimuksilla osoittaman joukkoliikenneinfraomaisuuden käytöstä maksettavat käyttöoikeuskorvaukset olivat yhteensä 140,1 milj. euroa ja toteutuivat muutetun talousarvion mukaisina. Lisäksi HSL hankkii ostopalveluna Leppävaarassa ja Eirassa sijaitsevien sähköbussien latausinfra 1,6 milj. euroa, jonka kustannukset alittavat talousarvion varauksen 0,1 milj. eurolla.

Muita kuin operointi- ja infrakustannuksia toteutui yhteensä 66,8 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 1,3 milj. eurolla (2,0 %). Nämä kustannukset sisälsivät ulkopuolisilta hankittavia palvelujen ostoja yhteensä 34,6 milj. euroa, 0,1 milj. euroa alle talousarvion.

Henkilöstökuluja toteutui yhteensä 22,5 milj. euroa, 1,6 milj. euroa alle talousarvion. Alituksesta 1,0 milj. euroa johtui vuoden 2021 henkilöstökustannuskirjausten oikaisusta. Tilinpäätöksen henkilöstökulut sisältävät varauksena 0,3 milj. euroa tulospalkkion maksamiseen. Vuoden lopussa HSL:n palveluksessa oli 406 henkilöä, henkilöstökustannuksia vastaava työpanos oli yhteensä 359 henkilötyövuotta.

Vuokrakuluja toteutui yhteensä 5,2 milj. euroa, ja ne alittivat talousarvion 0,1 milj. eurolla. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden kustannuksiin käytettiin 0,8 milj. euroa sekä muihin kuluihin 3,6 milj. euroa. Muut kulut sisältävät tarkastusmaksutuloista toimintavuodelta 2022 kirjatun luottotappiovarauksen 1,9 milj. euroa.

Toimintatuottojen ja kulujen erotuksena syntyvä toimintakate oli 80,9 milj. euroa ylijäämäinen.

Rahoitus

Rahoituksen nettokustannuksiksi arvioitiin talousarviossa 0,1 milj. euroa. Talousarvio sisälsi varauksen vuonna 2020 nostetun talousarviolainan korkokuluihin. Talousarvio sisälsi myös lainanottovaltuutuksen vuodelle 2022, mutta uutta talousarviolainaa ei tarvinnut nostaa. Lainakanta 31.12.2022 oli 39,5 milj. euroa.

Vallitsevasta korkotasosta johtuen HSL joutui edelleen maksamaan rahoituslaitoksille kassavarojen maksuliiketeiltä negatiivista korkoa. Negatiivisten korkojen välttämiseksi tilikaudella on sijoitettuna kahteen eri rahastoon ylimääräisiä

kassavaroja hallituksen hyväksymiä sijoitusperiaatteita noudattaen sekä yhdelle määräaikaiselle talletustilille. Rahoituksen nettotuotoksi muodostui tilinpäätöksessä 0,2 milj. euroa ja vuosikate rahoituserien jälkeen oli 81,1 milj. euroa ylijäämäinen.

Rahoituksen tunnusluvuilla mitattuna HSL:n kassan riittävyys oli tilinpäätöksessä vielä hyvällä tasolla ollen 47,7 päivää. Maksuvalmiussuhde eli Quick Ratio oli 2,12 (yleisesti 2-2,5 välillä olevaa arvoa pidetään hyvänä tasona).

Suunnitelmapoistot ovat yhteensä 19,1 milj. euroa ja ne ylittivät talousarvion 1,5 milj. eurolla. Uudet lähimaksamisen mahdollistavat lukijalaitteet on tavoitteena asentaa liikennevälineisiin vuoden 2023 aikana. Nykyisen lukijalaitteiden jäljellä oleva poistoaika on lyhennetty niin, että näiden laitteiden jäljellä olevat tasearvo poistetaan vuoden 2023 loppuun mennessä. Poistojen ylittyminen johtuu tästä poistoajan muutoksesta.

Tilikauden tulos rahoituserien ja poistojen jälkeen on 62,1 milj. euroa ylijäämäinen, kun muutetussa talousarviossa oli varauduttu 14,7 milj. euron alijäämäväliseen tulokseen. Ylijäämä esitetään kirjattavaksi edellisten vuosien yli-/alijäämätalille. Ilman valtion lipputulomenetyksiin ja kohonneisiin kustannuksiin myöntämää koronatukea tilikauden ylijäämä olisi ollut 12,8 milj. euroa.

Vuoden 2022 Investointimenot ovat yhteensä 12,5 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 14,1 milj. eurolla (53,0 %). Investointimenoissa oli varauduttu lukijalaitteiden uusimiseen, joka siirtyy vuodelle 2023. Toteutuneista investoinneista 2,3 milj. euroa liittyi Opastinsillan toimitilojen remonttiin, 1,6 milj. euroa HSL-sovelluksen kehittämiseen, 1,3 milj. euroa lippu- ja informaatiojärjestelmän kehityshankintoihin ja muihin hankkeisiin käytettiin yhteensä 7,3 milj. euroa.

Taseen loppusumma 236,2 milj. euroa kasvoi edellisvuodesta 68,2 milj. eurolla.

HSL:n peruspääoma 31.12.2022 on 9,6 milj. euroa ja se säilyi edellisvuoden tasossa. Kun tilikauden ylijäämä, 62,1 milj. euroa, kirjataan edellisten tilikausien yli-/alijäämätalille, oma pääoma on tilinpäätöksessä 80,0 milj. euroa.

Talousarvion sitovat erät ja niiden toteutuminen

Hyväksyessään 30.11.2021 § 15 HSL:n vuoden 2022 talousarvion yhtymäkokous päätti, että sitovia määrärahoja talousarviossa ovat toimintakulut ja investointimenot ja sitova tuloarvio kuntaosuudet yhteensä. Yhtymäkokous hyväksyi 29.11.2022 § 15 muutoksen talousarvion sitovien erin toimintamenoihin ja kuntaosuustuloihin.

Talousarvion sitovat erät ja niiden toteutuminen:

	TA2022	Muutettu TA2022	Tilinpäätös 2022	ERO Muut. TA2022/TP2022	
Toimintamenot	731 000 000 €	745 000 000 €	733 893 306 €	-11 106 694	-1,5 %
Investointimenot	26 669 000 €	26 669 000 €	12 536 808 €	-14 132 192	-53,0 %
Kuntaosuudet	435 781 000 €	427 781 000 €	427 781 000 €	0	0,0 %

Kuntaosuudet toteutuivat muutetun talousarvion mukaisina. Toimintakulut

Hyväksyessään 30.11.2021 § 15 Toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2022-2024 Yhtymäkokous päätti, että vuonna 2022 HSL ei maksa jäsenkunnille korkoa kuntakohtaisesta ylijäämästä tai laskuta korkoa alijäämästä, eikä HSL maksa korkoa kuntakohtaisesta peruspääomaosuudesta. Perussopimuksen 14 §:n mukaan yhtymäkokouksen tehtäviin kuuluvat kevytyhtymäkokouksessa peruspääoman koron määrästä ja maksamisesta päättäminen.

Ehdotus	Hallitus päättää a) ehdottaa yhtymäkokoukselle, että tilikauden ylijäämä, 62 059 284,26 euroa kirjataan edellisten vuosien yli-/alijäämätilille; b) ehdottaa yhtymäkokoukselle, että HSL ei maksa korkoa kuntakohtaisesta peruspääomaosuudesta; sekä c) hyväksyä ja allekirjoittaa tilinpäätöksen ja jättää sen tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saattaa tilinpäätöksen tarkastuksen ja tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen yhtymäkokouksen käsiteltäväksi.
Käsittely	Jäsen Rokkanen poistui asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.
Päätös	Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Tarkastuslautakunta 19.4.2023 § 32

Tilintarkastaja on tilintarkastuskertomuksessaan esittänyt tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilivuodelta 2022. Lautakunta antaa tilintarkastuskertomuksen yhtymäkokoukselle tiedoksi ja toteaa, että tilintarkastuskertomus ei sisällä sellaista muistutusta, josta olisi hankittava asianomaisen selitys sekä hallituksen lausunto.

Ehdotus	Tarkastuslautakunta ehdottaa, että: <ul style="list-style-type: none"> - Yhtymäkokous päättää merkitä tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2022 tiedoksi. - Vuoden 2022 tilinpäätös hyväksytään. ja <ul style="list-style-type: none"> - Kuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta. 1.1.2022–31.12.2022.
Päätös	Tarkastuslautakunta päätti ehdottaa, että: <ul style="list-style-type: none"> - Yhtymäkokous päättää merkitä tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2022 tiedoksi. - Vuoden 2022 tilinpäätös hyväksytään. ja <ul style="list-style-type: none"> - Kuntayhtymän hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta. 1.1.2022–31.12.2022.

Yhtymäkokous 23.05.2023 § 3

Ehdotus	Yhtymäkokous päättää a) merkitä tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2022 tiedoksi; b) vahvistaa vuoden 2022 tilinpäätöksen ja myöntää tilivelvollisille vastuuvapauden tilikaudelta 2022; c) että tilikauden ylijäämä, 62 059 284,26 euroa kirjataan edellisten vuosien yli-/alijäämitilille; sekä d) että kuntakohtaisesta peruspääomaosuudesta ei makseta korkoa.
Päätös	Yhtymäkokous päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.
Liitteet	Tilinpäätös vuodelta 2022 Tilintarkastuskertomus 2022